

Πραγματεύσασθε έως ἔρ-
χου (Λουκ. ιθ', 13).

ΠΑΝΔΑΪΣΙΑ

... Δραστηκώτερον ἄλλο μέ-
σον εἰς φανέρωσιν τῆς ἀλη-
θείας παρὰ τὴν τυπογραφίαν
νὰ ἐπινοηθῇ ἤτον ἀδύνατον.
(Κοραῖς: Συνέχ. Ιερ. σελ. 427)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΪΑΝΩΤΕΑ

Ἑσωτερικοῦ φρ. 6
Ἐξωτερικοῦ φρ. 7

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν
ἔγγραφα δὲν ἐπι-
στρέφονται.

ΗΘΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗ 1-ῃ ΚΑΙ 15-ῃ ΕΚΑΣΤΟΤ ΜΗΝΟΣ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΥΠΟ

Δ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ἡ ἔλθ. 8 σελ. 25 φρ.
Ἡ ἡμέσια . . 15 "
Ἡ γραμμὴ . 0.25 "

Μελέται ἐπιστημονι-
καί, κοινωνικαί καὶ δι-
δακτικαί, σύμφωνοι
πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ
Περιοδικοῦ, κατα-
χωρεῖνται.

Διευθύνσις: Rédaction de la Revue grecque «Πανδαΐσια» — VARNA (Bulgarie).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ ἀγιασμός τῆς Κυριακῆς. — Ἱστορικὰ μελετήματα. Δύο
βασιλισσοὶ τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ καὶ Μαρία Στουάρτ. (Συνέ-
χεια καὶ τέλος). — Louis Pasteur. — Σημειώματα περὶ τῆς Μη-
τροπόλεως Σιτανίου. (Συνέχεια). — Πῶς δηλητηριάζεται ἡ ἀν-
θρώπινη. — Πικίλα. — Ἀλληλογραφία. — Ἀγγελία.

Ο ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΝΗΣΘΗΤΙ τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων τοῦ ἀγιά-
ζειν αὐτὴν· ἔξ ἡμέρας ἔργα καὶ ποιήσεις πάντα
τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ Σάββατα
Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου . . » (Ἐξοδ. 20,8—11.)

Ἄφ' οὗ ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν εἰς ἔξ ἡμέρας τὸν
Κόσμον, κατέπαυσε τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ καὶ «ἠλόγησε
Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν».
ἠλόγησε τὴν ἑβδόμην ἡμέραν καὶ ἡγίασεν αὐτήν, ἡ-
γορεύσας αὐτὴν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ καὶ ὑπέσχετο
τὴν θείαν τοῦ εὐλογίαν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ᾔθελον
ἐορτάζει αὐτὴν ὀρθῶς. Οὐδεμία δ' ὑπάρχει ἀμφιβολία,
ἐπὶ ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ καὶ τῶν τέκνων τοῦ ἐορτάζετο ἡ
ἑβδόμη ἡμέρα. Ὅτε πάλιν ὁ Θεὸς ἔδωκε πρὸς τοὺς
Ἰσραηλίτας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τὸν Νόμον, συνέστησε
διαρρήδην τὴν Ἑντολὴν τοῦ ἀγιασμοῦ τοῦ Σαββάτου,
ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ ὡς πράγματος ὀρισμένου πρὸ πολ-
λοῦ. Κατῆλθε τέλος εἰς τὸν Κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εὗρισκε συχνάκις ἀφορμὴν νὰ ἐ-
ξελέγῃ τὰς παρεμηνεΐας τοῦ Νόμου ἀπὸ μέρους τῶν
Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, παρεμηνευόντων καὶ τὴν
τετάρτην Ἑντολὴν περὶ τοῦ Σαββάτου, καὶ κατηγο-

ρούντων τὸν Κύριον, ὅτι ἐπέτρεψε τοῖς πεινώσι μαθη-
ταῖς τοῦ νὰ κόπτωσι στάχυας ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου. Τό-
τε ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξέφρασε τὴν ἀξιοσημείωτον ἀπόκρι-
σιν· «Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ Σαββάτου ὁ Υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου» καὶ· «Εἰ ἔξεστι τῷ Σαββάτῳ θεραπεύειν;»
Διό, ὅ-τε ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς τοῦ νὰ ἀναγγεῖλω-
σιν εἰς ἅπαντα τὸν Κόσμον τὴν θείαν τοῦ διδασκαλί-
αν, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιφέρωσι διαφό-
ρους διατάξεις ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ τοῦ. Καὶ αὐτοί, ὧν ὁ
διδάσκαλος ἦν Κύριος τοῦ Σαββάτου, διέταξαν. ἵνα ἀν-
τὶ τῆς ἑβδόμης ἐορτάζηται εἰς τὸ ἐξῆς ἡ πρώτη τῆς
ἑβδομάδος ἡμέρα, διότι κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τὴν τοῦ
Κυρίου ἐπώνυμον, ἀνέστη ἐνδόξως ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ
κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, πεντηκοστὴν ἀπὸ τῆς Ἀ-
ναστάσεως, ἔπεμψε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Διό ἡ Κυ-
ριακὴ πρέπει νὰ φυλάττηται καὶ ἐορτάζηται καὶ ἀγιά-
ζεται ὑπὸ παντός Χριστιανοῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ, πρῶτον μὲν εὐλαβῶς παρευριστομένου εἰς τὴν
δημοσίαν Λατρείαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν θείαν Λειτουργ-
γίαν, καὶ δεῦτερον διάγοντος κατὰ ταύτην τὴν ἡμέ-
ραν θεαρέτως

Καὶ δὴ ὁρεῖλομεν κατὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ἑβδομάδος νὰ ἐνθυμώμεθα τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ νὰ λα-
τρεύωμεν αὐτῷ καὶ ἐξαιρέτως τὴν Κυριακὴν, ἣν ἰδίᾳ
ἐπεφύλαξεν ὁ Θεὸς δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἑκκλησίαν τοῦ,
διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν δημοσίαν Λατρείαν, ἧς
καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν συμμετείχεν, ὡσπερ καὶ οἱ
Ἀπόστολοι. Καὶ αὐτοὶ οἱ αἱματηροὶ διωγμοί, δὲν κατί-
σχυσαν κατὰ τῆς δημοσίας Λατρείας τῶν Χριστιανῶν,
καταφευγόντων χάριν αὐτῆς εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, κα-
τακόμβας καὶ σπήλαια. Ἡ δημοσία Λατεία εἶναι ἀ-

ναγκαιοτάτῃ τοῖς Χριστιανοῖς, διότι ὁ θέλων νὰ ἐπι-
τύχῃ τῆς Οὐρανίου μακαριότητος ὀφείλει τὰς ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ ἀποκαλυφθείσας ἀληθείας νὰ παραδέχεται πιστῶς,
χρῶμενος ἐπιμελῶς τοῖς μέσοις τῆς Χάριτος, ἀκούων
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς ὑπόμνησιν τῶν πρὸς τὸν Θε-
ὸν καὶ τὸν πλησίον καθηκόντων. Τοῦ ἀνθρώπου ἡ καρ-
διά εἶναι πλήρης φιλαυτίας καὶ ὑπερηφανείας καὶ κατ'
ἀκολουθίαν παρορᾷ εὐχερῶς τὰ ἴδια ἐαυτοῦ σφάλματα.
Τινὲς δὲν θὰ ἤρχοντο οὐδέποτε ἴσως εἰς ὁρτὴν ἐπίγνω-
σιν ἐαυτῶν, ἐὰν ἐν τῷ κηρύγματι δὲν ἠνοίγοντο οἱ ὀ-
φθαλμοὶ αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἀπόρασιν τοῦ θείου λόγου
συμβαίνει εἰς πολλοὺς ἐκεῖνο, ὅπερ συνέβη εἰς τοὺς
μαθητὰς τοὺς πορευομένους εἰς Ἑμμαοὺς, ὅτε ὁ Ἰη-
σοῦς διηρμήνευεν αὐτοῖς τὰς Γραφάς. «Οὐχὶ ἡ καρ-
διά ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ
ὁδῷ καὶ τῆς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς Γραφάς;» Ἀναγκάσιον
εἶναι νὰ παρευρισκώμεθα κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς τὴν
θείαν Λειτουργίαν καὶ διὰ τοῦτο, ὅτι ὡς Χριστιανοὶ ἔ-
χουμεν καθήκον νὰ οἰκοδομῶμεν ἀλλήλους καὶ νὰ δι-
δωμεν τὸ καλὸν παράδειγμα. Θὰ ἐπράττε δέ τις ὅλως
τὸυναντίον, ἀποφεύγων τὴν κοινὴν Λατρείαν. Εἶναι ἀ-
ναγκαῖον ἡμῖν νὰ παρευρισκώμεθα εἰς τὴν θείαν Λει-
τουργίαν, διότι εἶναι λίαν κατάλληλος νὰ διεγείρῃ ἐν
ἡμῖν εὐλάβειαν καὶ εὐσεβείαν. Αἱ κοιναὶ προσευχαὶ καὶ
ψαλμῳδαὶ συγκινοῦσι τὴν καρδίαν, καὶ ἀνυψοῦσιν αὐ-
τὴν εἰς τὸν Οὐρανὸν μετὰ διάπυρον ἐνθουσιασμόν. Ἐκεῖ
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συναθροίζονται οἱ πιστοί, ἵνα προσ-
φέρωσιν εἰς τὸν Ὑψίστον τὸν φόρον τῆς εἰς αὐτὸν ὀ-
φειλομένης ἀγάπης, ἵνα δοξολογῶσιν αὐτὸν ἕνεκα τοῦ
μεγαλείου του καὶ τῆς δόξης του, ἵνα εὐχαριστῶσιν
αὐτῷ διὰ τὴν ἀγαθότητά του, καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς πη-
γαζούσας ἀναριθμήτους εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ἵνα
μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης ἐκφράσωσι τὰς ἀνάγκας
τῶν καὶ ἐπικαλεσθῶσι τὴν βοήθειάν του. Καὶ αὗται
αἱ κοιναὶ δοξολογίαι καὶ εὐχαριστήσεις πόσον εὐάρε-
στοί εἰσιν εἰς τὸν Ὑψίστον. Ὁ μονογενὴς του Υἱὸς
πᾶρεστιν ἐν αὐταῖς «οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνη-
γμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν»
ἐν πλήρει πραγματικότητι διὰ τοῦ ἀγιωτάτου μυστη-
ρίου τῆς Εὐχαριστίας. Ἐκτείνει πρὸς ἡμᾶς μετ' ἀγά-
πης καὶ συμπαθείας τὰς χεῖράς του καὶ φωνεῖ πρὸς ἡ-
μᾶς «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορ-
τισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Λαμπροὶ λόγοι, καὶ
πόσον εἶναι ἀληθεῖς ἡ πεῖρα διδάσκει. Ποῖοι τεθλιμ-
μένοι καὶ τεταλαιπωρημένοι ἐξηλθον ἀπαρμύθητοι, ἐὰν
ἠνέψαν τὴν καταπεπονημένην καρδίαν τῶν ἐνώπιον τοῦ
Σωτῆρος; Εἰς τίνος καρδίαν δὲν ἐνεστάλαξεν ὁ Σωτὴρ

γλυκεῖαν εἰρήνην, ἐὰν οὗτος εὐλαβῶς παρέστη εἰς τὸ
μυστήριον τῆς Ἀγίας Εὐχαριστίας; Πρὸς τίνα δὲν ἐ-
πιδαψιλεύσατο χάριν καὶ εὐλογίαν, ὅταν ἐν αὐτῷ κα-
τέλυσε διὰ τῆς Θείας κοινωνίας; Πᾶσα αὕτη ἡ πα-
ραμυθία, πᾶσα αὕτη ἡ εἰρήνη, πᾶσα αὕτη ἡ χάρις
λείπει ἐξ ἐκείνου, ὅστις δὲν παρευρίσκεται εἰς τὴν θείαν
Λειτουργίαν, καθὼς καὶ ἐξ ἐκείνου, ὅστις δὲν ἐμφανί-
ζεται μετ' εὐλαβεὺς καὶ ταπεινῆς καρδίας. Ἡ ἀπλή
παρουσία εἰς τὰς ἱεροτελεστίας οὐδὲν ὠφελεῖ, ἂν μὴ ἡ
καὶ ἡ καρδιά γρησθῇ καὶ φιλομαθῇ, ἐὰν ψυχρότης καὶ
ἀδιανοησία συνοδεύωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ-
φείλομεν νὰ ἔχωμεν κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας καὶ τὴν
ἀγίαν Λειτουργίαν καρδίαν τεταπεινωμένην. Ὅπου ἡ
χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγαθὴ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου συν-
εργάζονται, ἐκεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Λατρεία ἔ-
χουσι δύναμιν, ἐντύπωσιν, ὄρασιν. Ὅπου δὲ ἐλαφρό-
νοια, ἐπιπολαϊότης καὶ κακαὶ ἐπιθυμίαι ἐπικρατοῦσιν, ὅ-
που αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ ἰσχυρῶς ἀπωθοῦνται, ἐκεῖ καὶ
ἐκατὸν Λειτουργίας καὶ κηρύγματα ἂν ἀκούῃ τις, θὰ
διατελῇ πάντοτε κατ' ὄνομα Χριστιανός.

Ἡ εὐλαβὴς παρουσία εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν
εἶναι ὁ πρῶτος τῆς Κυριακῆς ἀγιασμός. Ἐπειτα ὁ εὐ-
σεβὴς Χριστιανὸς ἐπιχειρεῖ ἐν αὐτῇ εὐσεβῇ ἔργα, με-
λετᾷ τὰς θείας Γραφάς, ἀναγινώσκει διδασκτικὸν καὶ οἰ-
κοδομητικὸν βιβλίον καὶ προσεύχεται. Αἱ οὕτω διανύ-
μεναι στιγμαὶ, καθ' ἃς σκέπτεται τις περὶ Θεοῦ μετ'
εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης εἶναι οἱ ὠραιότατοι καὶ τερ-
πνότατοι καιροὶ τοῦ βίου μας.

Πρὸς ἀγιασμόν τῆς Κυριακῆς ἀπαιτεῖται νὰ διά-
χωμεν ἐν αὐτῇ θεαρέτως. Ἐὰν δὲ δοθῇ εὐκαιρία, ἀ-
σκοῦμεν καὶ Χριστιανικὰ ἔργα ἀγάπης, ἐπόμενοι τῷ
Κυρίῳ, θεραπεύσαντι ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτῳ παραλυτικόν.
Ἐν τούτοις ἄλλα ἔργα, οἷαι αἱ ὑπηρετικαὶ λεγόμεναι
ἐργασίαι, κοσμικαὶ, δὲν συμβιβάζονται πρὸς τὸν ἀγια-
σμόν τῆς Κυριακῆς. Τοιαῦτα εἰσι καὶ αἱ θορυβώδεις
τέρψεις, αἱ ἀσωτεῖαι, αἱ ἀκολασίαι, φοιτήσεις ἐν κα-
πηλείαις, ἐν οἷς ἀσεβεῖς καὶ βλάσφημοι ἄνθρωποι παρ-
ευρίσκονται καὶ ἀκούονται κατάραι καὶ ἀναθέματα, ἀ-
σεβεῖς λόγοι, φιλονεικίαι, ἐριδές, ἀμετρα παιγνίδια. Πάν-
τα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφευκτέον, καθ' ὅσον ἡ
πεῖρα διδάσκει, ὅτι τινὲς τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων
ἀνδρῶν εἰς τοιοῦτους οἴκους καὶ εἰς τοιαύτας συνανα-
στροφὰς ἐρχόμενοι κατεβυθίζοντο εἰς τὸ κακὸν βαθμη-
δὸν βαθύτερον, γενόμενοι ἐπὶ τέλους μέθυσοι καὶ ἀσω-
τοὶ ἀνεπανόρθωτοι. (*) Ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡμέρα ἀνα-

(*) Τρυφὰς τῶν πονηρῶν καὶ συμπόσια φεύγειν δεῖ, ἐνθα μάλι-
στα τὰ τῆς ἀμαρτίας αἰσθάνεται ἐνθα πλείων ἢ ἀδεια γίνεται· οὐ μικρὸν δὲ

παύσεως, καθ' ἣν καὶ πνεῦμα καὶ σῶμα λαμβάνουσιν ἀναψυχὴν ἀπὸ τῶν κόπων καὶ μόχθων τῆς Ἑβδομάδος, ὀφείλουσιν νὰ μὴ συνοδεύηται ὑφ' ἁμαρτίας καὶ ἀσωτίας. Ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡμέρα τοῦ Κυρίου, καὶ ὀφείλομεν ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, τὸν ἀναστάντα ἐν αὐτῇ, νὰ διάγωμεν εὐσεβῶς καὶ ἡσύχως. Καὶ αὕτη ἡ ἀνάπαυσις, ἣν ταύτην τὴν ἡμέραν ἀπολαμβάνομεν, πρέπει νὰ συντελῇ εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Κυρίου, ἵνα ἀποκτήσωμεν νέας δυνάμεις πρὸς τὰς ἐργασίας τῆς ἐπερχομένης Ἑβδομάδος, ἀπέχοντες ἐπιμελῶς ἀπὸ παντός ἁμαρτήματος.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐθεράπευσε πολλὰκις τὸ Σάββατον ἀσθενεῖς. «Ἄνευ ἀμφιβολίας ἤθελεν οὕτω ν' ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων τὴν πρόληψιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπιτετραμμένον νὰ ἐκτελῇ τις τὸ Σάββατον ἔργα φιλανθρωπίας, ἅπερ παρὰ τῷ Θεῷ εἰσιν εὐάρεστα καὶ τὸ Σάββατον ἐκτελούμενα. Εἶθε νὰ εἰπώμεθα ταύτῃ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῷ παραδείγματι τοῦ Σωτῆρος ἀπὸ καρδίας. Κατάκειται λόγου χάριν ἀσθενὴς ἐν τῇ γειτονίᾳ σου; Ὑπάγε, παρηγγόρησον αὐτὸν, ἐνθάρρυνον διὰ φιλικῶν λόγων, πάρεχε αὐτῷ μικράν ἀρωγὴν. «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ Κόσμου». Ναι, τὸ νὰ βοηθῇ τοὺς πτωχοὺς, τὰς χήρας, τὰ ὀρφανὰ εἶναι τῷ Κυρίῳ εὐάρεστον ἔργον, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς Κυριακάς. Πατὴρ δὲ καὶ μήτηρ ὀφείλουσι νὰ φροντίζωσι τὴν Κυριακὴν περὶ διδασκαλίας καὶ οἰκοδομῆς τῶν τέκνων των καὶ τῶν οἰκετῶν. Ὀφείλουσι νὰ συμβουλεύωσιν αὐτοὺς, ἵνα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐνθυμῶνται τὸ ἔργον τῆς Δημιουργίας καὶ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἐκδηλούμενην δι' αὐτῆς πρὸς δὲ, ἵνα ἐνθυμῶνται τὴν τε ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ὅστις διὰ ταύτης ἀπεδείχθη Θεὸς ἀληθινός, καὶ τὴν καθόδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὅποῖον ἐνίσχυσε τοὺς Ἀποστόλους νὰ ἐπιστρέψωσι τοὺς προγόνους ἡμῶν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὀφείλουσιν ἔτι νὰ ἐρωτήσωσι τοὺς οἰκιακοὺς, τί ἐνόησαν ἐκ τοῦ κηρύγματος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, προσθέτοντες καὶ τὰς ἰδικὰς των παρατηρήσεις καὶ προτροπὰς. Πό-

τούτο ἀρετὴς σημεῖον, οὐ μικρὰ διορθώσεως, ὁδὸς τὸ φέυγειν τὰ τοιαῦτα συμπόσια καὶ τοὺς συλλόγους, καὶ μῆτε φιλιαν αἰδεῖσθαι, μῆτε γαστρὶ δουλεύοντας, τὸν τόνον ἐκλύειν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ τῆς φιλοσοφίας εὐτονον παραλύειν. Οὕτω πολλοὶ φιλιαν αἰδεσθέντες εἰς τὸ τῆς μέθης κατεκυλίσθησαν κλυδωνίον· οὕτως ὑπὸ πορνείας ἐάλωσαν καὶ πῦρ ἥδονῆς ἀνέψαν, συμπόσια διώξαντες καὶ θέατρα πολλὴν ἔχοντα παρανομίαν. Τοῦτο καὶ αὐτοὶ ὁ Δαβὶδ δείκνυσιν ἑαυτὸν πεποικηκέναι, ὡς μὴδὲ μεταστρεῖν τῆς τοιαύτης τραπέζης. (Ὁμιλ. εἰς ρμ' ψαλμ. Χρυσοστόμου). Σ. Σ. II.

σον εὐχάριστος καὶ ὠφέλιμος εἶναι ἡ διδασκαλία αὐτῇ! συνεργαζομένη τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, καθάπερ αἱ καλαὶ ἀποφάσεις πρὸς εὐάρεστον πορεῖαν κατὰ τὴν ἐπιούσαν Ἑβδομάδα. «Ὅστις δὲν διάγει οὕτω τὴν Κυριακὴν, διανύων αὐτὴν ἄνευ προσευχῆς, ἄνευ ἐξετάσεως τῶν αἰωνίων καὶ ὑπερκόσμιων πραγμάτων, ἄνευ σκέψεως περὶ Θεοῦ καὶ τῆς ἐξετάσεως τῆς ψυχῆς ἑαυτοῦ, βεβηλοῖ τὴν Κυριακὴν καὶ ἀσεβεῖ πρὸς τὸν Θεόν, οὐ τὴν ἐγκόσμιον καὶ ὑπερκόσμιον τιμωρίαν δὲν θέλει ἀπορύγει. Πρέπει ἄρα νὰ φροντίζωμεν, ὅπως μὴ ἀνῆκωμεν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἀσεβῶν. (**). Γένοιτο. Μ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

ΔΥΟ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑ ΣΤΟΥΑΡΤ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ὁ μόνον οἱ καθολικοὶ ἠσθάνθησαν τὴν μεγίστην τῶν ὀδυνηῶν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς καρατομήσεως τῆς Μαρίας ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη ἀρῆκε κραυγὴν ἀγανακτήσεως. Ὁ Φίλιππος τῆς Ἰσπανίας ἠτομάζετο, ἵνα ἐκδικηθῇ. ὁ δὲ Πάπας ἐκήρυξε τὴν αἵρετικὴν βασιλισσὴν Ἐλισάβετ προγεγραμμένην, ἐκσφενδονίσας κατ' αὐτῆς τὸν μέγιστον τῶν ἀπορισμῶν, καίπερ μὴ καθολικῆς οὔσης, σκοπὸν προτιθέμενος ἵνα ἐξεγείρῃ τοὺς Ἀγγλοὺς Καθολικοὺς, θεωρῶν αὐτοὺς ἀπολελυμένους πάσης πρὸς τὴν Ἐλισάβετ ὑποχρεώσεως. Ὁ Ἰάκωβος Β' ἐξεπλάγχθη ἐπωδύνως, ἀκούσας ὅτι ἡ κεφαλὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἔπεσεν ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου. Ἀπέναντι τῆς αἰματορροῦ τοῦ κεφαλῆς πᾶσαν παρέβλεψε πολιτικὴν ὑπόθεσιν καὶ δὴ ἐξήλλους ἀπηύθυνεν κατηγορίας πρὸς τὴν ἐν Ἐδιμβούργῳ ἀγγλὸν πρέσβυν· ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ οὐδόλως εἰς ταῦτα ἔπτοετο, καλῶς γινώσκουσα τὸν γυναικεῖον σχεδὸν τοῦ Ἰακώβου Β' χαρακτήρα, μόνον δ' ἐροεῖτο τὸν Φίλιππον, ὅστις τὰ μένεα ἔπνευε κατ' αὐτῆς. «Ὅλοι οἱ βωμοὶ καὶ οἱ ἄμβωνες ἤρξαντο βομβοῦντες κατὰ τῆς Ἐλισάβετ, ἥτις παρεβάλλετο πρὸς τὰς ροδεωτέρας τοῦ Ἰσραὴλ βασιλισσας. Ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας διατασσεται, ἵνα μεταδῇ καὶ παραστήσῃ πρὸς τὴν Ἐλισάβετ τὸ παράπτωμα αὐτῆς καὶ ζητήσῃ λόγον, αὕτη δὲ ἀνελύθη εἰς δάκρυα προσθέτας «ὅτι ὑπέγραψε τὴν θανατικὴν τῆς Μαρίας ποινὴν, ὅπως καθησυχᾷ τὸν ἀγγλικὸν λαόν. Ἐστηρίζετο δὲ λέγουσα ταῦτα ἐπὶ τῆς χαρᾶς, ἣν ὁ ἀγγλικὸς λαὸς ἐξεδήλωσεν, ὅσα τῇ καρατομῇ τῆς Μαρίας, ἐκρηγνύοντες τὴν ἡμέραν ἐκείνην διὰ ρωτοχυσίων καὶ μουσικῶν ἀ-

(**) Ὅρκει δὲ καὶ ἀφορκεῖ κατὰ Ἁγία Οἰκουμένην Πενθέκτη Σύνοδος λέγουσα: «Εἰ τις ἐν πόλει διάγων τρεῖς Κυριακάς ἡμέρας ἐν τρισὶν ἐβδομασί μὴ συνέρχοιτο· εἰ μὲν κληρικὸς εἴη καθαιρεῖσθαι· εἰ δὲ λαϊκὸς ἀποκινεῖσθαι τῆς κοινωνίας» (Καν. 80) ἔτι: «Ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς πόλιν καὶ δὲν ὑπάγει τρεῖς Κυριακάς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰ μὲν εἶναι κληρικὸς νὰ καθαιρεῖται· εἰ δὲ λαϊκὸς νὰ ἀπορρίπτεται. Τὰ αὐτὰ ὀρκεῖ καὶ ἡ Σαρόδικὴ Ἁγία καὶ ἱερὰ τοπικὴ Σύνοδος εἰς τὸν ἐνδέκατον τῆς κανόνα. ΣΣII.

ναηρούσεων, προσέθηκε δὲ ὅτι ὁ Βουρλεϊχης καὶ οἱ συνέταιροι αὐτοῦ ἦσαν ὑπεύθυνοι, ὅπως δ' ἀποδείξῃ τῷ πρεσβευτῇ πόσον ἐλπιεῖτο ἐπὶ τῷ στυγερῷ ἐγκλήματι ἐμέμφοθι τοὺς ὑπουργοὺς αὐτῆς, ἅτε διακτάξαντας τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικῆς παρὰ τὴν διαταγὴν αὐτῆς καὶ ἐπιμώρησε τὸν γραμματεῖα αὐτῆς Δάδιστον, στερήσαντα αὐτὸν τῆς τε ἐλευθερίας καὶ τῶν κτημάτων του, ὡς δόντα τὸ ἔγγραφον. Οὕτω πῶς δὲ κατηύνασε τὴν μὴνιν 'Ερρίκου τοῦ Γ' πλὴν ὑπελείπετο ὁ Φίλιππος, ὅστις ἐνόησεν ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Μαρίας ἐπιπτεν ἅπας ὁ Καθολικισμός.

Οὗτος διέταξεν ἵνα πάραια ἐξοπισθῇ ὁ ἀήττητος στίλος «*invincible armata*» ἵνα ἐν μιᾷ ἐκστρατεῖᾳ καθυποτάξῃ τὴν τε 'Αγγλίαν καὶ τὰς ἐπαναστατήσας Κάτω Χώρας καὶ θεμελιώσῃ ἀκολουθῶς εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Εὐρώπης παγκόσμιον χριστιανικὸν κράτος ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς 'Ισπανίας. Πλὴν ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἀπέτυχε· διότι ἡ 'Ελισάβετ ἔριππος περιεργασμένη τὸ Λονδὶνον ἀπετέλεσεν ἐθνικὸν στρατὸν, ὃν ἐτάξε πρὸς φυλακὴν τῶν ἀγγλικῶν αὐτῶν καὶ στολίσκον, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὸν ὑψιπυρρον τοῦ Φιλίππου στόλον. Πράγματι δὲ καὶ Καθολικοὶ ἔτι ταχθέντες ὑπὸ τὰς τῶν Διαμαρτυρομένων σημαίας ἀντέταξαν ἰσχυρὰν κατὰ τοῦ ἰσπανικοῦ στόλου ἀντίστασιν, οὕτως ὥστε ἡ 'Αγγλία ἤρατο νίκην ἐπιφανή.

'Απὸ τοῦ ἔτους λοιπὸν 1588 χρονολογεῖται ἡ τῆς 'Αγγλίας ἀνύψωσις, οἱ δὲ, ὡς νεοσσοί, ἐκκολαφθέντες ἤρωες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔθικαν τὰ θεμέλια τῆς δόξης αὐτῆς. Ὁ τὴν γῆν ὅλην περιπελεύσας πολυθρύλλητος Ἀράκος καὶ ἄλλοι θαλάσσιοι ἤρωες εἶχον ἀνακαλύψει τὸ στοιχεῖον, ἐρ' οὐ ἔμελλεν ἵνα στηριχθῇ τῆς 'Αγγλίας τὸ κλέος, ἀπολεσάσης δὴλα δὴ τῆς 'Ισπανίας τὸν ἀήττητον στόλον, ἀνεδεικνύετο ἡ 'Αγγλία θαλασσοκράτειρα. Ἡ καταστροφὴ τοῦ ἀηττήτου στόλου μεγάλως ὠφέλησε τὴν 'Αγγλίαν, διότι ἔκτοτε ἡ ναυτιλία, ὁ ἀποικισμὸς καὶ ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης μεγάλῃν ἔσχον ἀνάπτυξιν εἰς τὸ νησιωτικὸν κράτος. Πᾶν ὅ,τι ἡ 'Ελισάβετ ἐπεχείρησεν, ὑπὸ ἐπιτυχίας ἐστέφθη καὶ μόνον ἀπέτυχεν εἰς τὴν πλήρη κατάκτησιν τῆς 'Ιρλανδίας. Ἡ νῆσος αὕτη ὥκισθη ὑπὸ τῶν Κελτιβήρων, φυλῆς Γαλατικῆς, καὶ μετὰ πολλὰς περιπετείας ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς 'Αγγλίας 'Ερρίκου τοῦ Η', οὐχὶ ὅμως ἅπασα, καὶ ἀνυψωθεῖσα εἰς βασιλεὺς εἶχεν ὑποταχθῇ εἰς τοὺς ὀρθοκρυτικούς τῆς 'Αγγλίας νόμους. Μόνον οἱ Βρεττανοὶ ἀποικοὶ παρεδόχθησαν τὴν ἀναμόρφωσιν, οἱ δὲ καθ' αὐτὸ 'Ιρλανδοὶ ἔμενον πιστοὶ εἰς τὴν παλαιὰν πίστιν καὶ τὸν κληρὸν αὐτῶν. Ἡ 'Ελισάβετ ἠθέλησεν ἵνα συνεχίσῃ τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἥτοι νὰ ἐνώσῃ μετὰ τῆς 'Αγγλίας στενωτέρον τὴν 'Ιρλανδίαν κατὰ τὴν ὀρθοκρυτικὴν καὶ πολιτικὴν ἐποψίν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν βαθμιαίαν κατάκτησιν τῆς 'Ιρλανδίας ἐξηκολώθη ἡ ἀπέχθεια, ἣν τὰ δύο ταῦτα φύλα, 'Αγγλοὶ ποτέστι καὶ 'Ιρλανδοὶ ἔτρεπον κατ' ἀλλήλων. Τὸ μένος τούτων δριμύτερον ἀπέβη, ὅτε οἱ 'Αγγλοὶ ἀποικοὶ γενόμενοι κάτοχοι τῆς νήσου, καθίστων τοὺς 'Ιρλανδοὺς ἀγρολήττας αὐτῶν. 'Επὶ τέλους εἰς τῶν ἰθαγενῶν 'Ιρλανδῶν, ὁ κόμης Τυρόνης, πολεμικὸς ἀρχηγός, ἀναπετάσσουσι τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς 'Ελισάβετ, ἥτις καὶ ἅμα τῇ εἰδήσει ἀπεράσισεν ἵνα καταστρεῖλῃ τοὺς ἐπαναστάτας. Εὐνοούμενός τις τῆς 'Ελισάβετ, ὁ ἱπποτικὸς κόμης 'Εστέξιος, εἴλκυσε τὴν ἀγάπην αὐτῆς, τοιαύτης δὲ περιστάσεως ἐπωφελοῦμένος οὗτος, ἐζήτησε παρὰ τῆς 'Ελισάβετ, ὑπὸ αἰσθήματος δόξης ἐλαυνόμενος, ἵνα τεθῇ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ κατὰ τῆς 'Ιρλανδίας στρατοῦ, ὅπερ

καὶ ἐπέτυχε. Μεταβαίνει λοιπὸν εἰς Δουβλίνον καὶ ἀρχεῖται τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἀλλ' ἀπειρὸς τῆς μάχης ἤτταται καὶ συνομολογεῖ μετὰ τοῦ Τυρόνης ἐπὶ ζήμιον συνθήκην. 'Επανελθὼν κατόπιν εἰς 'Αγγλίαν δὲν εὗρε τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἥτις ἐπιπτεν ἐπὶ τῶν ἀγκάλων του, ἀλλὰ τὴν ἀποκεφαλίσαν τὴν Μαρίαν Στουάρτ, ἵσως δ' ἠθέλει ἀποκεφαλίσαι καὶ αὐτὸν, ἂν μὴ ἐσωζεν αὐτὸν λείψανον παλαοῦ ἔρωτος. Ἡ 'Ελισάβετ ἐμέμφοθι αὐτοῦ, ἅτε ἀειμάρτυρος, ἀντὶ νὰ δοξάσῃ τὰ ἀγγλικὰ ὅπλα, ἐνεκα δὲ τούτου ἀπώλεσεν ὁ 'Εστέξιος τὴν εὐνοίαν τῆς βασιλίσσης καὶ ἤθελε ἵσως ἀνακτῆσαι αὐτῆς καὶ αὐθις, ἂν μὴ συνήπτε μυστικὰς μετὰ τοῦ 'Ιακώβου τῆς Σκωτίας σχέσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα ἐξερεθίσῃ τὸν ἀγγλικὸν λαόν. Ἀλλ' ἐνθα ἀπέτυχεν ἡ χεὶρ τοῦ δυνατοῦ τοῦ κόσμου Φιλίππου τῆς 'Ισπανίας, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐπιτύχῃ ὁ 'Εστέξιος· διὸ καὶ συλλληρθεὶς, καθ' ἣν ἐποχὴν διενόετο, ἵνα ἐξανιστάμενος κατὰ τῆς 'Ελισάβετ ἀναγκάσῃ αὐτὴν ἵνα ἐνομάσῃ διάδοχον αὐτῆς τὸν 'Ιακώβον, κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ αὐτὴ ἡ βασιλίσσα ὑπέγραψε τὴν θανατικὴν αὐτοῦ ποινὴν. κλείεται δὲ οὗτος εἰς τὸν πύργον τοῦ Λονδίνου.

Ἡ 'Ελισάβετ ἐν στιγμῇ ἐρωτικῆς ἐκστάσεως μετὰ τοῦ 'Εστέξιου εἶχεν ἐκδόλῃ ποτὲ ἐκ τῆς χειρὸς τῆς δακτύλιον, τὸν ὅποιον δίδουσα ἐκείνῳ προέτραιψεν αὐτὸν ἵνα πάντοτε φέρῃ μεθ' αὐτοῦ, ἐάν ποτε δὲ περιήρατο εἰς ἀμηχανίαν, ὑπασχέθη ὅτι ἡθελε σώσει αὐτὸν, ἂν ἐστέλλεν αὐτῇ τὸν δακτύλιον. Ἡδὲ ὁ 'Εστέξιος εἶχε περιέλθει εἰς ἀμηχανίαν καὶ εἰ καὶ δὲν ἦτο δειλός, οὐχ ἦρτον ἡ μαρμαρυγὴ τοῦ παλέως ἐτάραττεν αὐτόν. Ὅθεν στέλλει πρὸς τὴν 'Ελισάβετ τὸν σωστικὸν δακτύλιον διὰ τῆς κομίσσης Λόντινγα, ἥτις ἐγγχερίζει αὐτὸν οὐχὶ πρὸς τὴν 'Ελισάβετ, ἀλλὰ πρὸς τὸν σύζυγόν της, μισοῦντα τὸν 'Εστέξιον καὶ προσπαθοῦντα, ἵνα ἄρῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου. Ἡ 'Ελισάβετ, καίπερ ὑπογράφασα τὴν θανατικὴν ποινὴν, ἐν τούτοις περιέμενε τὸν δακτύλιον, θέλουσα νὰ γνωρίσῃ, ἂν ὁ 'Εστέξιος ἐνεθυμῆτο καὶ ἡγάπα αὐτὴν εἰσεῖν. Καὶ αὕτη μὲν εἰς μάτην περιέμενε, καθ' ἑαυτὴν ἀνακυκλούσα ὅτι ὁ 'Εστέξιος ἀπηΐξου τῆς βασιλικῆς εὐνοίας, οὗτος δὲ μὴ βλέπων χάριν διδομένην αὐτῷ, ἐνόμιζεν ὅτι ἡ 'Ελισάβετ παρέβη τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν αὐτῆς. Τέλος ὁ καιρὸς ἐπέστη ὁ δ' 'Εστέξιος ἀπεκεφαλίσθη τῷ 1601.

Τὸ μυστήριον ὑρίσκειτο ἔτι, ὅτε ἀσθένειά τις καταλαχμαίνει τὴν κόμησσαν Λόντινγα, ἥτις καὶ ἡσθάνθη τὴν ἀνάγκην, ἵνα καλέσῃ τὴν 'Ελισάβετ καὶ ὁμολογήσῃ πρὸς αὐτὴν, ὅτι βιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου της, δὲν ἔδωκεν αὐτῇ τὸν δακτύλιον τοῦ 'Εστέξιου. Τότε πλήρης ὀργῆς ἡ 'Ελισάβετ δράττει διὰ σπασμωδικῆς χειρὸς τὴν κλίνην τῆς ψυχορραγούσης καὶ διὰ φωνῆς δυνατῆς τῇ λέγει· «Ὁ Θεὸς δύναται νὰ σε συγχωρήσῃ, ἐγὼ ὅμως ποτέ».

Μετάνοια καὶ λύπη διὰ τὸν θάνατον τοῦ εὐνοομένου αὐτῆς ἅμα δὲ ἡ συνείδησις ὅτι ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ εἶχε ψυχρανθῇ, ἐξηλητηρίασαν τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τῆς βασιλίσσης τόσον, ὥστε διήγε νυκθήμερον στενάζουσα καὶ βρέχουσα διὰ δακρύων τοὺς τάπητας, δι' ὧν τὸ ἔδαφος ἐκαλύπτετο. 'Επὶ δύο ἔτη ἡ ζωὴ αὐτῆς κατέστη φορτικὸν δυσδιάστακτον. Ἡ τοῦ 'Εστέξιου ἀνάμνησις πάντοτε κατέβαλλεν αὐτὴν, πολλάκις δὲ διὰ φωνῆς θνητοῦς ἐξέφερε τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, οὗ τινος ἐστάθη ἡ αὐστηρὰ τιμωρός. Οὕτως εἶχε ζήσει μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ θάνατος ἔθετο τέρμα τῶν δυστυ-

χρῶν αὐτῆς τῷ 1601, τὸ ἐξδομηκοστὸν ἔτος τῆς ζωῆς αὐτῆς ἄγρουσα. Πρῶτον δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιθανατικῆς αὐτῆς κλίνης προσδιώρισε τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας Στουάρτ, Ἰάκωβον τῆς Σκωτίας, κληρονόμον τοῦ στέμματος. Τοιοῦτον ἐγένετο τὸ τέλος τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ, διὰ δὲ τοῦ θανάτου αὐτῆς βλέπομεν, ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἡ τόσην ἰσχὺν κηραμένη, ἔπεσε θύμα τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἔρωτος.

Ζάκυνθος.

ΑΕΩΝΙΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

LOUIS PASTEUR

«Pour la science, pour la patrie, pour l'humanité».
Pasteur.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ κ. Pasteur καὶ τῆς ἐγκαινιάσεως τοῦ νέου Ἰνστιτούτου Pasteur ἐν Αἰλλῇ, καὶ ὡς ἐν προλόγῳ προσεχοῦς ἡμῶν δημοσιεύσεως ἐν τῇ «Πανδαίσιᾳ» μελέτης περὶ Βακτηριδιολογίας, κρίνομεν καλὸν νὰ εἰπώμεν τὰ ἐξῆς ὀλίγα περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, εἰς ὃν σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει ἴσως μᾶλλον ἢ εἰς πάντα ἄλλον εὐγνωμοσύνην καὶ θαυμασμόν.

I. Ἐκπαίδευσις τοῦ Pasteur

Ὁ Pasteur καθηγητῆς.

Ὁ Pasteur ἐγεννήθη ἐν Dôle τοῦ Ἰούρα τὴν 27-ην Δεκεμβρίου 1822. Ὦς ἀπλοῦ ἐργάτου βυρσοδεψείου, ἐγκατασταθέντος ἀργότερον ἐν Arbois, ἀνετράφη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐδιδάχθη κατὰ πρῶτον ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας του τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν πατρίδα του ἀγάπην. Ἦρχισε τὰς γυμνασιακάς του σπουδὰς ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς Arbois καὶ ἀπεπαύσατο αὐτὰς ἐν Besançon, ὅπου καὶ διετελέσεν ἐπὶ τινα ἔτη βοηθὸς διδασκάλου. Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν École Normale supérieure τῶν Παρισίων, ἀντιγορεύθη τῷ 1846 προλόγος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ μετέπειτα, ἀφοῦ διετελέσεν ἐπὶ διετίαν παρασκευαστῆς τοῦ μαθήματος τῆς χημείας ἐν τῇ Σχολῇ, διδάκτωρ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Τὸ προσεχὲς ἔτος διωρίσθη καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ λυκαίῳ τῆς Dijon καὶ μετὰ 3 μῆνας προσεκλήθη ὡς ἀναπληρωτῆς τοῦ καθηγητοῦ τῆς χημείας ἐν τῇ σχολῇ τῶν φυσικομαθηματικῶν τοῦ Στρασβούργου, ὅπου καὶ διωρίσθη καθηγητῆς τῷ 1852.

Τῷ 1854 ἀνετέθη τῷ Pasteur ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς νεοστὶ ἰδρυθείσης ἐν Αἰλλῇ σχολῆς τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἐν ᾗ ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῆς γενικῆς χημείας. Τάχιστα ὁ Pasteur διεκρίθη ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ μαθήματος τούτου καὶ αἱ παραδόσεις αὐτοῦ ἤρχισαν νὰ προσελκύουν οὐχὶ μόνον τοὺς φοιτητὰς καὶ φιλεπιστήμονας, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς φιλομαθεῖς, ἵδῃ δὲ τοὺς βιομηχάνους, οἱ ὅποιοι ἔχον ὀλίγον ἐπωφελοῦντο τῶν γνώσεων τοῦ νεαροῦ καθηγητοῦ. Τὸ εἰς αἴτερον τοῦτο τῶν βιομηχανῶν ἐνδιαφέρον διὰ τὰς παραδόσεις του ἠνάγκασε τὸν Pasteur ν' ἀναλάβῃ τὴν ἔδραν τῆς ἐργαστηριακῆς χημείας τῷ 1856, ἀρ' ἧς ἐποχῆς ἀρχοῦν αἱ περιφημοὶ καὶ ὠραῖαι ἀνακαλύψεις τοῦ μεγάλου τούτου διδασκᾶ-

λου, αἱ ὁποῖαι ὅσῳ ἐτίμησαν αὐτόν τε καὶ τὴν πατρίδα του τόσῳ καὶ ὠφέλησαν τὴν ἀνθρωπότητα.

II. Πρῶται ἀνακαλύψεις τοῦ Pasteur.

Λέγεται ὅτι αἱ περιστάσεις τῶν μεγάλων ἀνακαλύψεων ὁρμίζονται εἰς τὴν τύχην. Τοῦτο ἴσως εἶναι ἀληθές· εἶναι ὅμως πλέον ἢ ἀληθές, ὅτι ἡ τύχη αὕτη εὐνοεῖ μόνον τὰ μεγάλα πνεύματα, τὰ ὅποια καὶ μόνον εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτῆς. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὸν Pasteur. Τὸ περὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀνακαλύψεων ἀνέκδοτον εἶναι τυπικὸν καὶ ἀξίζει νὰ διαμείνῃ κλασσικόν. Κατὰ τὸ ἔτος 1856 οἱ ἐν Αἰλλῇ διασταλληκταὶ (distillateur), εἶτε διότι τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν ἦσαν ἀτελεῖ, εἶτε διότι ἡποιήτης τῶν τευτῶν (νοκκινγορλίων) (betterave) κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο ἔχι τόσῳ καλῇ, ἀπέτυχον ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς ζαχαρώσεως. Εἰς τῶν ἐργοστασιαρχῶν τούτων, ὁ κ. Bigo-Tilloy, ἔσχε τὴν εὐτυχίαν ἰδεῖν νὰ συμβουλευθῇ τὸν Pasteur ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ νὰ υποβάλῃ αὐτῷ πρὸς ἀνάλυσιν δείγματα διαφόρων προϊόντων, καθότι μάλιστα, κατὰ περίεργον σύμπωσιν, οὗτος ἔτυχε νὰ διδάσκῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην περὶ τῶν διαφόρων χηρῶν εἰς διαστάλαξιν (δυσίτητον, λαμπικρίσιν), ὑλῶν.

Κατὰ τὴν ἀνάλυσιν λοιπὸν τῶν ὑλῶν τούτων ὁ Pasteur, διαθέτων ὡς μόνον μέσα ἐν ἀτελέστατον μικροσκοπίῳ καὶ ἐν ἀπλούστατον διὰ γαϊάνθηκος θερμαινόμενον θερμαστήριον (étuve), ἠδυνήθη νὰ κάμῃ τὴν πρώτην του ἀνακάλυψιν, ἥτις ἐμελλε ν' ἀναστατώσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ καθ' ἣν πᾶσα ζύμωσις (fermentation) εἶναι ἀποτέλεσμα ἀναπνοῦσεως ὁργανικοῦ τινος ὄντος, ἰδίῳ δὲ ἐκ ἀστὴν ζύμωσιν.

Γενικῶς μετέπειτα ὁ Pasteur τὴν πρώτην του ταύτην ἀνακάλυψιν καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις του ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ ζύμωσις τοῦ γάλακτος, τοῦ ζύθου, τοῦ ξήσου κτλ. εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἐνεργείας φυτῶν ἢ ζωῶν τινῶν, ἐλαχίστων διαστάσεων, τοσοῦτο μικροσκοπικῶν, ὥστε μία σταγὼν τῶν ὑγρῶν τούτων δύναται νὰ περιέχῃ χιλιάδας ἐξ αὐτῶν, ἀποκληθέντων ἕνεκα τούτου μικροβίων, ἀλλὰ ἰδίων καὶ πάντοτε τῶν αὐτῶν δι' ἐν ἑκάστον εἶδος ζύμωσεως. Τὰς πρώτας ταύτας ἀνακαλύψεις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπακολουθήσῃ ἄλλη πολὺ σπουδαιότερα, καθ' ἣν πᾶν μεταδοτικὸν (κολλητικὸν) νόσημα, ὡς π. χ. ἡ χολέρα τῶν ὀρνίθων, ἡ ἀσθένεια τῶν μεταξοσκωλήκων, ἡ λύσσα, κτλ. εὐρίσκειται τὴν ἐξήγησιν καὶ αἰτίαν αὐτῶν ἐν τῇ ἐνεργείᾳ μικροβίων παθογόνων.

Ἰδὺ λοιπὸν πόσον γόνιμος διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ πόσον σωτήριος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὑπῆρξεν ἡ θαυμαστὰ ἀνακάλυψις τοῦ Pasteur. Καὶ ἰδὺ διατὶ παρὰ πολὺ δικαίως ἡ πόλις Αἰλλῇ δύναται νὰ υπερηφανεύηται, ἐπὶ τῷ ὅτι ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ ὑπάρξῃ τὸ θέατρον καὶ ἡ πρώτη ἀρετὴ τῶν μεγάλων ἀνακαλύψεων, ὅποια αἱ τοῦ πατρὸς τῆς βακτηριδιολογικῆς ἐπιστήμης!

III. Αἱ ἀπονεμηθεῖσαι τῷ Pasteur τιμαί.

Τῷ 1857 ὁ Pasteur προσεκλήθη εἰς Παρίσις ὡς καθηγητῆς ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ τμήματι τῆς École Normale supérieure. Τῷ 1863 διωρίσθη καθηγητῆς τῆς γεωλογίας, φυσικῆς καὶ χημείας ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ὁραίων τεχνῶν καὶ τῷ 1867 καθηγητῆς τῆς χημείας ἐν τῇ Σορβὼν. Τῷ 1862 ἔξε-

λέγει μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τῷ 1868 ἐτιμήθη παρὰ τῆς Ἱατρικῆς σχολῆς τῆς Βόννης (Γερμανία) διὰ τοῦ τίτλου διδάκτορος, ὅτε ὁ κατὰ τῷ 1870 ἐπισυμβὰς γαλλο-γερμανικὸς πόλεμος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον· ὁ Pasteur ἐπιστρέφει τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τοῦ πανεπιστημίου τῆς Βόννης, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τὴν ἀπονομὴν οὐδεμιᾶς τιμῆς παρὰ λαοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος του· τὸ πανεπιστήμιον τῆς Βόννης, παρακαλοῦν αὐτὸν ἐκ νέου νὰ δεχθῇ τὸν προσφερόμενον τίτλον, ἐπιλέγει, ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἔχει πατρίδα, εἰς ὃ ὁ Pasteur ἀνταπαντᾷ, ὅτι «ὁ ἐπιστήμων ὅμως ἔχει πατρίδα» καὶ ἐπιμένει ἐν ταύτῃ εἰς τὴν ἀρνήσιν του· τότε τὸ πανεπιστήμιον, κατ' ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου, ἀπήντησεν ὑβριστικῶς δι' ἐπιστολῆς ἀρχομένης ὡς ἐξῆς: «Ἡ σύγκλητος τοῦ πανεπιστημίου τῆς Βόννης λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσῃ τῷ Pasteur τὴν βαθεῖαν του πρὸς αὐτὸν περιφρόνησιν, ἐπὶ τῷ ὅτι κτλ.» ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐκόσμη, μετὰ τῶν ἄλλων διπλωμάτων καὶ παραστήμων, τὸν νεκρικὸν θάλαμον τοῦ Pasteur. Τῷ 1869 ὠνομάσθη ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τοῦ Λονδίνου. Τῷ 1870 ἐλευθερὸς ἐταῖρος τῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας. Τῷ 1881 ἐξελέγη μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ σοφοῦ λεξιμογράφου κ. Littré καὶ ἐγένετο δεκτὸς τὴν 27 Ἀπριλίου 1882. Τὸ προσεχὲς ἔτος τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης τῷ ἀπένευμε τὸν τίτλον διδάκτορος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Τῷ 1887 ἐξελέγη πρῶτος ἐκ τοῦ γενικοῦ γραμματεῦς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἀντικαταστήσας τὸν γνωστὸν φυσιολόγον Vulpius· παρρησιαστικῶς ὡς ἀργότερον διὰ λόγους ὑγείας ὠνομάσθη ἐπίτιμος ἐκ τοῦ γεν. γραμματεῦς κτλ. κτλ.

K.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ

(Συνέχεια)

Ἰωσήφ ἑλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος

Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν

καὶ πάσης Βουλγαρίας

Ἡ Μετρίότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν καὶ πολυποθῆτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν δηλοποιεῖ (ὅτι καὶ δηλὸν μὲν ἔστι, ἀλλὰ πρὸς πλείονα τὴν ἀσφάλειαν καὶ τρανωτέραν βεβαιότητα) ὅτι τὸ ὁσπῆτιον ὅπου ὁ ποτὲ Μακαριώτατος κύρ Ζωσιμάς ἐκάθητο καὶ κατώκει ἐν τῇ πολιτείᾳ Σιατίστης εἶναι οἰκοδομημένον καὶ τεθεμελιωμένον εἰς τὸν τόπον, οὐχὶ τῆς πολιτείας ἢ ἐκκλησιαστικόν, ἀλλ' εἰς ἰδικόν του τόπον, ὅθεν ἀκολούθως εἶναι κτῆμα τῶν κληρονόμων του, τοῦ υἱοῦ του δηλὸν ὅτι, καὶ ἔστιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καὶ νὰ τὸ κάμῃ ὡς βούλεται καὶ θέλει, ὥσπερ δηλοποιεῖ ὁ αὐτὸς Μακαριώτατος τοῦτο καὶ

εἰς τὴν αὐτοῦ ἔγγραφον διαθήκην, ἣν καὶ ἡμεῖς κατὰ πάντα βεβαιούμεν. Ὅθεν εἰ μὲν τις ἤθελε συγχύσει τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ ἢ φανερώς ἢ κρυφίως εἰς τοῦτο ἢ ἄλλο τι ὅμοιον, εἰ μὲν ἔστι τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, μενέτω καθηρημένος τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφωρισμένος παρὰ Κυρίου παντοκράτορος καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, ὅστις ἂν ἦ ὁ τοιοῦτος καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας· μηδεὶς ἐκκλησιαστικὴ αὐτὸν ἢ ἀγίαση ἢ θομιάση ἢ ἀντίδωρον δῶ, ἢ μετὰ θάνατον ταφῆς ἀξιώση, ἐν βράει ὁργῆς καὶ ἀλύτου ἀπορισμοῦ τοῦ παρὰ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος. Τὸ ῥηθὲν ὁσπῆτιον εἶναι ἀνώγειον καὶ κατώγειον καὶ ἔχει ὀντάδες ἐπάνω καὶ δύο κάτω καὶ κατώγειον καὶ ἀχοῦρι καὶ δευτέραν αὐλὴν καὶ ἀχυρῶνα καὶ πηγὰδι καὶ κῆπον μὲ τὴν περιοχὴν του· εἰς δὲ ἀσφάλειαν ἐγγράφη καὶ τὸ παρὸν βεβαιωθὲν παρὰ τῆς ἡμῶν μετριοτήτος καὶ ὑπογραφὴν ὑπὸ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, εἰς τε διτηνεκὴ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἵνα ἔχῃ τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ κριτηρίῳ αἰῶνα.

† Ὁ Ἀχριδῶν Ἰωσήφ ὑποβεβαίωσι

(ἔπονται δυσανάγνωστα ὀνόματα ἀρχιερέων).

Ἐπὶ τοῦ Ζωσιμά τούτου ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1723. ὑπὸ τῆς Μεγ. ἐκκλησίας τὸ κατὰ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Μεθοδίου τοῦ Ἀνθρακίτου γνωστὸν καθαιρετικὸν γράμμα, τὸ ὅποσον ἐν τῷ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀρχαίῳ κώδικι κείμενον ὑπογράφεται καὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη ἄλλοτε ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ ἀποσταλὲν ὑπὸ τοῦ μ. Ἀγαθαγγέλου (Ἐκκλ. Ἀληθ. ἔτος β' τεύχος 31. σ. 495).

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

Οὗτος κατήγετο ἐξ Ἀχρίδος διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Ζωσιμά ἐν ἔτει 1746 ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σισανίου τὴν ὁποίαν διεκράτησε μέχρι τοῦ 1769. ἦτοι ἐπὶ τρία καὶ εἴκοσι περίπου ἔτη. Ὁ Νικηφόρος εἶναι γνωστός εἰς τὴν ἱστορίαν, διότι οὗτος μετὰ καὶ ἄλλων ἀρχιερέων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μεταβὰς εἰς Κων. πόλιν καὶ ἐκθέσας εἰς τὸν τότε πατριαρχεῦοντα ἐν Κων. πόλει Σαμουήλ τὸν Λον τὴν ὕλικήν καὶ ἡθικήν κατὰστασιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ἥτις ἐκ διαφόρων λόγων ἐδυσπράγει καὶ πολλαχῶς ἐπάσχειν, προσήρτησεν αὐτὴν εἰς τὸ θέμα τῆς ἐκκλησίας Κων. πόλεως καὶ ἀπῆλλαξεν ἐκ τῶν ἀπειλούντων αὐτὴν ἐτέρων μειζόνων δεινῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο τῆς προσαρτήσεως τῆς ἀρ-

χιεπισκοπῆς τῆς Α-ης Ἰουστινιανῆς εἰς τὸ θέμα τῆς ἐκκλησίας Κων)πόλεως ἄλλοι ἄλλως ἐκτιμήσαντες εἰς ἄλλους ἢ τοὺς ἀληθεῖς ἀπέδωκαν λόγους. Οὕτω ὁ ἐξ Ἀχρίδος κ. Μ. Δήμετσας ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ τῇ ἐπιγράφομένῃ «τὰ περὶ τῆς αὐτοκεφάλου ἐκκλησίας τῆς Α-ης Ἰουστινιανῆς» περὶ τῆς προσαρτήσεως τῆς ἐν λόγῳ ἀρχιεπισκοπῆς τὸν λόγον διὰ μακρὸν ποιούμενος, πειράται ν' ἀποδώσῃ τὸ γεγονὸς τοῦτο εἰς τὸν φθόνον καὶ τὴν πλεονεξίαν τοῦ τότε ἐν Κων)πόλει πατριαρχεύοντος Στρουθίου τοῦ α-ου, ὅστις φθονῶν δῆθεν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν Ἰωάσαφ καὶ ἐποφθαλμιῶν τὸ αὐτοκεφάλον τῆς ἐκκλησίας ἐκείνου, διέβαλλεν αὐτὸν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλῃν, ὡς ἀγωνιζόμενον ν' ἀποσπασθῇ καὶ πολιτικῶς, ὅντα ἐκκλησιαστικῶς αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον (ἔρα περὶ αὐτοκεφ. ἐκκλησ. Α-ης Ἰουστινιαν. σ. 82, καὶ ἐξῆς).

(Συνέχεια)

ΠΩΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΖΕΤΑΙ Ἡ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ

Ὁ γερμανὸς ὑγεινολόγος Παῦλος Βέργκερ γράφει ἐνδιαφέρονταν ἐπιθεώρησιν τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς δηλητηριάσεως τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἐννοεῖται τὸ οἰκονομικόν. Τὸ ἐθνικὸν τοῦτο φάρμακον εἶναι ἡ πηρὴ φρικτῶν ἀσθενειῶν, λέγει ὁ συγγραφεὺς, διὰ τὰς ὁποίας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τόσοι ἰδρύθησαν νοσοκομεῖα ἐν εἰδῇ νοσοκομείων, θεραπευτηρίων, ὁρσοποδικῶν καὶ ὑδρυμάτων καὶ φρονιολογείων. Ἀλλὰ τὰ καθιδρύματα ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς σωτηρίαν πάντων τῶν θυμάτων τῆς μέθης—τῆς ἐθνικῆς ταύτης πανώλους, καὶ ἔθνη ὅλα ἀνάγκη νὰ ἀποθάνωσι τὸν ἡθικόν, οἰκονομικόν καὶ φυσικόν θάνατον, ὃν δὲ ληρθῶσι συνετώτερα μέτρα. Πρὸς ἀπείδειξιν ὅλης τῆς βαρύτητος τοῦ ζητήματος τοῦτου, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν στατιστικὰς τινας πληροφορίας. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψυχασπῶν ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῆς μέθης Εὐρώπης 10—15 ἐν τοῖς 100 πάσχουσιν ἐκ καταχρήσεων τῶν οἰκονομικῶν ποτῶν. Ὁ Δὲν κατεδείξε ὅτι ἐν Ἑλβετίᾳ 60 ἐκ τῶν 100 ἡλιθίων, γεννῶνται ἐκ γονέων παραδεδομένων εἰς τὴν μέθην. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπεδείχθη ὅτι ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου πτωχῶν, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τοῦ Κράτους, αἱ 800,000 ἐδυστύχησαν ἐκ τῆς μέθης. Ὅσον περισσότερα χρήσιμα οἰκονομικὰ μέτρα γίνονται, τόσοῦτον αὐξάνει καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτονούντων. 50 σχεδὸν ἐκ τῶν 100 αὐτοκτονούντων ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μέθης. Εὐτυχῶς τὰ τέκνα τῶν μεθύσων δὲν ζῶσιν ἐπὶ πολὺ, ἀλλὰ ὡς ἐπιτοκίαις θνήσκουσιν μὴνὰς τινας μετὰ τὴν γέννησίν των ἐξ ὀξείων ἀσθενειῶν τοῦ ἐγκεφάλου· ἄλλως ἢ Κοινωνία ἤθελε καταστραφῇ, κτίζουσα νοσοκομεία, γυμναστήρια, ἱατρεῖα καὶ φρονιολογεία. Πικρὰ γίνονται θύματα τοῦ ἀλκοολισμοῦ οἱ ἐπιμόνως καὶ δραστηρίως ἢ πρὸς ζώσκειαν ἢ ἐκ φιλοτιμίας ἐργαζόμενοι.

Ὁ ἄνθρωπος ἀποκαμῶν ἐκ τοῦ βήρους τοῦ κόπου, κα-

ταρτεύει εἰς τὰ ποτὰ, ὅπως ἀναζωογονήσας τὰς καταπεσούσας τοῦ δυνάμει, καὶ ἐμφυγώσας τὴν ἀμβλυνοθεῖαν ἐνέργειάν του, νικηφόρος ἐξέλθῃ τῶν αὐξουσῶν δυσχερειῶν τῆς πάλης τοῦ βίου.

* * *

Ἡ ἄμετρος χρῆσις τοῦ τσίπου καὶ τοῦ καφέ, βλάπτει ἐπίσης ἀναμφισβήτως τὸ νευρικὸν σύστημα· σχετικῶς ὅμως ταῦτα εἶναι ἀθῶα. Τότε μόνον βλάπτουσι ταῦτα, ὅταν ὑπάρχῃ προδιάθεσις νευρικῆς ἀσθενείας ἢ ὅταν ἐντελῶς τὰ νῆρα παρέλυσαν. Πολλοὶ ἐν τοῦτοις ἐρευνῶνται ἀποδίδουσι εἰς τὴν καταχρήσιν καὶ τὴν γενικὴν χρῆσιν τοῦ τσίπου καὶ τοῦ καφέ μεγάλῃν ἐπίδρασιν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς νευρικῆς διαταραξέως. Πιθανὸν ὅτι οἱ νευρικοὶ καταχρῶνται τῷ τσίπῳ ὡς καὶ πᾶσι τοῖς ἐξεργαστικοῖς τῶν νῆρων φαρμάκοις.

Σπουδαιότερα εἶναι ἡ τοῦ καπνοῦ παράχρησις. Πολλοὶ ἀποδίδουσι εἰς τὸ φυτόν τοῦτο τὴν αἰτίαν τῆς ἡλικίας καταπτώσεως, τῆς ἐξαπλώσεως τῆς μέθης, τῆς ἀπωλείας τοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ κάπνισμα εἰσάγει τὸν διαρραγμένον βίον· παραλύει τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς· ἐνὶ λόγῳ ἐπιφέρει τὸν ἐκφυλισμὸν. Εἶναι γνώμη τοῦ Φοντανγκριέ ὅτι τὸ κάπνισμα παραλύει τὴν μνήμην, ἐλαττοῖ τὴν διανοητικὴν ἐξέλιξιν. Ὁ Ζιρουλὺ ἀποδίδει εἰς τὴν μεγάλην χρῆσιν τοῦ καπνίσματος τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψυχασπῶν καὶ αὐτὸν δεικνύει ὑπόλογον διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς μέθης (τῶν οἰκονομικῶν ποτῶν), συμπεριλαμβανόντων τὰς ἐξῆς λέξεων·

«Πίνουσι, διότι καπνίζουσιν». Σύνθετος ἀποτέλεσμα τοῦ καπνίσματος εἶναι ἡ ζάλη (τὸ γόισμα) τῆς κεφαλῆς, ἥτις πικρὰς ἐπιφέρει κεφαλαλγίας. Βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ συχνὸν κάπνισμα ἡ πρόωρος ἐναρκῆσις αὐτοῦ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλαν βλάβην εἰς τὴν ἐγκεφαλικὴν ἐνέργειαν. Ὡς πρὸς τὴν μνήμην ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς συμφωνοῦσι ὅτι τὸ κάπνισμα ἐξαθενίζει αὐτήν. Τὸ κάπνισμα βλάπτει πρὸ πάντων τοὺς μαθητάς. Παρατηρήθη ὅτι παιδία τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἀπερμηγμόμενον τὸ μάθημά των καὶ ἡγάπων τὸν κόπον καὶ τὴν ἐργασίαν, ἀπέστησαν ἄλως, ἀδρανεῖς, νωθροὶ, ὀκνοὶ καὶ ἀνίκανοι, ἐπισθενήσαντες εἰς τὸ κάπνισμα. Σπουδαῖοτατο εἶναι οἱ στατιστικοὶ ἀριθμοὶ τοῦ Βερτελιῶν, ὅστις εἰδείξεν ὅτι ἐν τοῖς Σχολαίοις καὶ τοῖς Λυκείοις δυσμαθέστατοι εἶναι οἱ καπνίζοντες ἐκ τῶν μαθητῶν.

* * *

Σήμερον φαίνεται ὅτι πάντες γνωρίζουσι, ἔστω καὶ ἐξ ἀκοῆς, τὴν μορφινικὴν, τὴν καταστρεπτικὴν πάθος, ὑπερμεγάλως προώδευσε καὶ παρήγαγε πολλὰς διαταραξέας. Ἡ καταχρήσις τῆς μορφίνης ἀρχεται συνήθως ὑπὸ τινος νευρικῆς διαταραξέως. Σπανιώτεροι εἶναι, καὶ ὑπάρχουσι παραδείγματα, οἱ δοκιμάζοντες τὴν μορφίνην εἰς ὑποδορίους ἐνέσεις ἐκ περιεργίας ἰδιοτροπίας ἢ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας πρὸς εὖρεσιν ἀγνώστου τινὸς καὶ ξένης ἡδονῆς. Ἡ ἀνάγκη τῆς μορφίνης συνήθως ἐμφανίζεται εἰς ἰσχυρὰς ἀσθενείας· αὐτὸς ὁ ἱατρὸς συχνάκις μεταχειρίζεται τὸν τρόπον τοῦτον τῆς θεραπείας.

Ἡ καταρνήσις ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς αἰσθητικῆς δριμύτητος πόνων καὶ τῆς αἰσθητικῆς βελτιώσεως, τῆς ἐπερχομένης μετὰ τὴν ἐνέσιν, τέσσον εἶναι εὐχρηστοὶ τῷ ἀσθενεῖ, ὥστε οὗτος ἐπιθυμεῖ τὴν συνεχῆ αὐτῶν ἐπαλάτῃν.

Κατὰ τὴν ἐξέσιν ἀσθενεῖαν τὴν διαρκεῖσιν ἐπὶ τινος ἡμέρας, ὁ ἐκ τοῦ μορφινισμοῦ κίνδυνος δὲν εἶναι μέγας, ἀλλὰ

εἰς συνεχεῖς καὶ βαρεῖς ἀσθενείας, ὡς συνήθως εἰς τὰ νευρικὰ νοσήματα, καὶ ὅταν ὁ ἰατρός ἐξ ἀπροσεξίας ἀφήσῃ τὸν ἀσθενῆ νὰ ἐγγένηται μορφίνη, ὁ κίνδυνος εἶναι προφανής. Ὁ μορφινισμὸς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον αὐξάνει καὶ προστίθεται εἰς τὴν γενικὴν σειρὰν τῶν νευρικῶν παθήσεων τοῦ ἀσθενοῦς. Ὁ μορφινισμὸς εἶναι ὁ χειρίστος ἐχθρὸς τῶν νευρικῶν νοσημάτων· ἐρεθίζει καὶ ἀγεί τὸν ὀργανισμὸν εἰς πλήρη ἐκλυσιν.

Σὺν τῇ εὐδοκίμῳ θεραπείᾳ τῆς μορφίνης ἤρξαντο καταχρῶμενοι καὶ νέοις ἄλλοις φαρμάκοις.

* * *
Ἡ κοκαΐνομανία καὶ ὁ κοκαΐνισμὸς ἀντικαθιστᾷ τὴν μορφίνη ἢ ἐνοῦται μετ' αὐτῆς. Ὁ ἐκ τοῦ κοκαΐνισμοῦ κίνδυνος δὲν εἶναι σμικρότερος. Αἱ νευρικαὶ διαταραχαὶ αἱ ἐκ τοῦ κοκαΐνισμοῦ εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ ἐπικινδυνότεροι.

Ἡ κοκαΐνομανία, γράφει ὁ Βρουάρδελ, εἶναι ψυχικὴ ἀσθένεια, περικορσύνῃ ἢ θάνατος ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ.

Πολλοὶ ἰατροὶ ὑποδεικνύουσιν ὅτι ὁ κοκαΐνισμὸς εἶναι ἐπιβλαβέστερος τῆς μορφίνης, διότι ὁ ἀσθενὴς ταχέως ἐθίζεται εἰς αὐτὸ καὶ δὲν ἔχει δυνάμεις νὰ ἐκρίψῃ καὶ ἀποτινάξῃ τὴν ἐλθούσαν κατ' αὐτὴν συνήθειαν.

Μεγίστην καὶ ταχίστην σωματικὴν καὶ ψυχικὴν διαταραχὴν ἐπιφέρει καὶ ὁ κοκαΐνισμὸς. Δ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

* * * Ὁ Παν. Μητροπολίτης ἡμῶν Κ-ος Πολύκαρπος, ἀνελθὼν μετὰ τοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος Ἐξοχ. Κ-ου Β. Διγενῆ εἰς Βαλτιχίον, ἐδάπτισε τὸν διὰ χειρὸς τοῦ Κ-ου Προξένου ὑπὸ τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου ἀναδεκτὸν γενόμενον υἱὸν τοῦ ἐκεῖ Κ-ου Ν. Κορνητοῦ.

* * * Τῇ 7 μεσοῦντος, ἐπανελθὼν διὰ Ρουσσουκίου ὁ βουλευτὴς Βάρνης καὶ Δήμηρχος Κ-ος Κωνστ. Ράγκος, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

* * * Ὁ τέως νομάρχης ἡμῶν Κ-ος Τ. Πέεθ διωρίσθη ἐμπροσθεὶς πράκτωρ Σκοπεῖων, ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ τοῦ Κ-ου Μ. Παντιτέρση, νομάρχου Σιλιστρίας.

* * * Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐτελέσθησαν ἐν μέσῳ πλήθους φιλικῶν συγγενῶν καὶ φίλων οἱ γάμοι τοῦ φίλου ἡμῶν Κ-ου Βασιλείου Μελίβου μετὰ τῆς σεμνῆς καὶ περικαλλοῦς δισπονήδος Παρασκευῆς Φ. Ζαφειροπούλου, οἷς εὐχόμεθα πᾶσιν ἀνωθεν εὐλογίαν.

* * * Διὰ διατάγματος δημοσιευθέντος πρὸ ἡμερῶν, διωρίσθη δικαστικὸς σύμβουλος παρὰ τῆς Διευθύνσεως τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Κ-ος Ἱ. Σκαλτσούνης ἀντὶ 600 φρ. κατὰ μῆνα.

* * * Τὸ κοινῶς φερόμενον «Πᾶς προφῆτης μετὰ Χριστὸν . . . » δὲν εἶναι, ὡς ἐγράφη πρὸ λευκανθασμένου, ἀλλὰ ἔχει ἀνάγκην τῆς ἐξῆς συμπληρώσεως:

«Πᾶς προφῆτης μετὰ Χριστὸν, περὶ Χριστοῦ προφητεύων, γὰρ . . . ».

* * * Παρεκκλίνεται ἡ ἐν Βαλτιχίῳ Ἐπιτροπὴ τοῦ ἱεροῦ

ναοῦ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου ἵνα παραλάβῃ παρὰ τῆς ἐνταῦθα κ. Χ" Εὐφημίας Χ" Κοσμᾶ τὰς 2 ἐτοίμους ἡδὴ ὑπ' αὐτῆς δωρουμένας αὐτῷ εἰκόνας.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ.Κ-οις Ἐξοχ. Προξ. Ἑλλάδ. Κ-φ Βότταρη Διγενῆ, Διαμαντῇ Ἀθανασίου, Λεάνδρῳ Σλάβη, Ἰωάννῃ Μάρκου, Εἰρήνῃ Γ. Καλλεντζῇ. Ἐνταῦθα.—Ἀδελφοῖς Βαρειάδαις. Καθεὰ κ λ ῇ· ἐλάδομεν εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. (Λουκ. ια' 28).

Σήμερον, ὅτε ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, λαοὶ, φυλαὶ καὶ γλῶσσαι, ἐν τῇ ὕλῃ πρώην κυλιόμενοι, αὐθόρμητοι πλέον καὶ σωρηδὸν ὡς ἐξ ὕπνου ἐγειρόμενοι, ἀνανήφρυσι καὶ εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπανέρχονται, θὰ εἶναι ἀχαριστία μεγίστη ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἂν, κρύπτων τὸ ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ δωρηθέν μοι τάλαντον, δὲν διαθρύψω κατὰ μικρὸν καὶ εἰς τὸν πλησίον διὰ τοῦ φωτὸς τῆς δημοσιογραφίας ὅσους κατὰ καιροὺς

ἐπ' Ἑκκλησίας ἐξεβώνησα λόγους,

ἀναπτύσσων καὶ πλοτύων κατὰ τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις, ἐν γλώσσῃ καταληπτῇ καὶ σαφεῖ τὸν ἐν ταῖς κυριακοῖς λογίοις κεκρυμμένον νοῦν, διδάσκων καὶ ἱερουργῶν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας, ὅπως οὕτω, πληθυνθείσης τῆς ἀληθοῦς γνώσεως καὶ μετ' αὐτῆς τῆς ἀτομικῆς οἰκογενειακῆς καὶ ἐθνικῆς εὐημερίας, δυνηθῇ ἕκαστος ἡμῶν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τοῦ, εἰκὼν καθιστάμενος ἐπὶ τῆς γῆς εὐεργετικῇ τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ.

Οἱ λόγοι οὗτοι, ἐν μόχθοις καὶ ἰδρώσι συνταχθέντες, συγκείμενοι δὲ ἐξ 7 τυπογραφικῶν φύλλων, πωληθήσονται, ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ πρὸς ὃν ἀποβλέπουσιν, ἀντὶ ἐνὸς καὶ μόνοι φράγκου. Διὸ, ἐπικαλούμενος τὴν συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν ἀπάντων τῶν θελόντων δι' ἐλαχίστου ποσοῦ νὰ γίνωσι συνεργοὶ τοιοῦτου ψυχωφελοῦς ἔργου, καὶ εὐχαριστῶν αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων, προβαίνω μετὰ θάρρους εἰς τὸ ἔργον, συνεκτυπῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βίβλου καὶ τὰ εὐγενῆ αὐτῶν ὀνόματα.

Βάρνα Ἰούλιος 1899.

Δ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ